

Kokouspäivämäärä
09.06.2014

137§ Otsikko

Dnro Asianumero

Valmistelija / lisätiedot: kunnanjohtaja Veli Nummela, p. 046 850 7700
sähköposti; etunimi.sukunimi@teuva.fi

Khall 137 §

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalaki siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistuksella pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtiovarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen-, demokratia-, talous-, sekä kunnat ja markkinat –jaostot. Jaostot ovat kartoittaneet syksyllä 2013 sähköisellä kyselyllä kuntien näkemyksiä valmisteltavasta kuntalaista.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa lakiluonnoksesta 26.8.2014 mennessä. Erityisesti pyydetään lausumaan seuraavista kysymyksistä:

- kunnan toimialan käsitteestä (6 §)
- kunnan tehtäviä, järjestämisvastuuta ja palvelujen tuottamista koskevista ehdotuksista (7 – 9 §)
- kuntatalousohjelmasta (12 §)
- kuntavaalien ja valtuuston toimikauden alkamisen ajankohdan muuttamisesta (15 §)
- valtuuston kokoa koskevasta sääntelystä (16 §)
- osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä vaikuttamistoimielimiä, kuten nuorisovaltuustoa koskevista ehdotuksista (5 luku)
- kunnan toimielinorganisaation ja johtamisen vaihtoehtoisista organisointitavoista (31, 34 ja 38 §)
- alueellisia toimielimiä koskevista ehdotuksista (37 §)
- kuntastrategiasta (39 §)
- kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä (40 ja 41 §)
- johtajasopimuksesta (43 §)
- omistajaohjausta ja kuntakonsernin johtamista koskevista ehdotuksista (6 §, 47 – 49 §)
- kuntien yhteistoimintaa koskevista ehdotuksista (8 luku)
- luottamushenkilöiden vaalikelpoisuuteen ehdotetuista muutoksista, erityisesti kunnanhallituksen osalta tytäryhteisöjen hallituksen jäseniä ja puheenjohtajistoa koskevista ehdotuksista (74 § 1. ja 4. mom.)
- päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevista ehdotuksista (81 ja 82 §)
- sidonnaisuuksien ilmoittamisesta (85 §)
- kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevista ehdotuksista (19 § 2. mom. ja 83 § 3. mom.)
- otto-oikeuden rajaamisesta kunnanhallitukselle (93 §)
- toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevista ehdotuksista (99 – 101 §) sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa (109 ja 110 §, 141 §)

Kokouspäivämäärä
09.06.2014

- alijäämän kattamisvelvollisuudesta määrääjässä ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottamisesta kuntayhtymiin (111 §)
- erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettelyistä (119 ja 120 §)
- tarkastuslautakuntaa koskevista ehdotuksista (122 §)
- tilintarkastuksesta (123 §)
- tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeudesta (125 §)
- kunnan toimintaa markkinoilla koskevista ehdotuksista kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten sekä vakuuksien rajoittamisesta, kunnan kiinteistön luovutuksesta ja julkisen palvelun velvoitteesta (15 luku) sekä
- lakiluonnoksen rakenteesta ja siirtymäsäännöksistä.

Lausuntoa antavien kuntien toivotaan sisällyttävän omiin lausuntoihinsa kunnassa toimivien nuorisovaltuustojen tai muiden nuoria edustavien tahojen näkemyksiä.

Luonnos hallituksen esitykseksi on esityslistan oheistietona.

Kja

Ehdotus: Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan lakiluonnoksesta seuraavaa:

Kuntalain kokonaisuudistus on tarpeellinen. Sitä on valmisteltu avoimesti, osallistavasti ja demokraattisesti. Luonnoksen rakenne ja sisältö ovat pääosin hyvät ja tarkoituksenmukaiset.

6 § Käsite kunnan toiminta on määritelty tarkoituksenmukaisesti. Nykytilanteessa laaja määritelmä on perusteltu.

8 § Järjestämisvastuun ja rahoitusvastuun erottaminen on ongelmallista.

12 § Säännökset kuntatalousohjelmasta ovat huomattava parannus nykyiseen. Ohjelma antaa hyvät edellytykset arvioida kuntien tehtävien ja niiden rahoituksen tasapainoa.

15 § Kuntavaalien siirtäminen toimitettavaksi huhtikuussa ja valtuuston toimikauden alkamisen siirtäminen kesäkuuhun on toiminnallisesti järkevää ja perusteltua.

16 § Säädös valtuutettujen vähimmäismäärästä on riittävä. Myönteistä on myös se, että säädös mahdollistaa valtuustojen pienentämisen nykytilanteeseen verrattuna.

5 luku

Vaikuttamistoimielimiä koskevien säädösten kokoaminen kuntalakiin on perusteltua. Aloiteoikeuden omaavien määrittelyn täsmentäminen on parannus nykylakiin verrattuna. Palvelualoitemallin mahdollistaminen on myönteinen asia, mutta se voitaisiin säädellä laissa selkeämmin. Säännökset nuorisovaltuustosta ja oikeudesta tehdä kansanäänestysaloite jo viisitoistavuotiaana tarjoavat hyvällä tavalla vaikuttamismahdollisuuksia nuorille. Säännökset viestinnästä on asianmukaisesti päivitetty nykyaikaan.

31 § Toimielinmalleista säädetään varsin niukasti. Yleisimmin kokeillut mallit mahdollistetaan. Kyseessä on kuitenkin hyvin keskeinen asia kuntien toiminnan ja demokratian kehittämisessä. Valitulla mallilla on suuri vaikutus koko kunnan toiminnan organisoimiseen. Malleja olisi jatkovalmistelussa syytä avata lisää.

Kokouspäivämäärä
09.06.2014

- 34 § Säännökset osa- tai päätoimisista luottamushenkilöistä vastaavat kentällä syntyneeseen tarpeeseen.
- 37 § Säännös mahdollistaa päätösvalan siirron valtuuston harkitsemassa laajuudessa alueelliselle toimielimelle. Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa korostuvat lähinnä vuorovaikutus, keskustelukumppanuus ja osallistuminen suunnitteluun. Kuntarakenteen muuttuessa Suomeen tulee lukuisia monikeskisiä kuntia, joiden organisointi tulee ajatella uusista lähtökohdista. Säännös mahdollistaa tämän, mutta ei aktiivisesti ohjaa tähän suuntaan.
- 39 § On jo aika ottaa kuntalakiin säännökset kuntastrategiasta. Se on jo vuosikymmenten ajan ollut keskeinen kunnan johtamisen väline. Säännös korostaa oivalla tavalla valtuuston roolia ja asemaa koko kunnan toiminnan ohjaajana. On tärkeää, että erityislainsäädännössä kunnioitetaan kuntastrategian keskeistä roolia, ja sektorikohtaisista strategioista mahdollisuuksien mukaan luovutaan.
- 40 § Kunnanhallituksen tehtävät on täsmennetty selkeästi.
- 41 § On hyvä, että lakiesitykseen on sisällytetty säädös kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävistä. Tällaisenaan se on kuitenkin riittämätön ja epämääräinen.
- 42 § Olisi perusteltua säätää kunnanjohtajan tehtävästä ja asemasta tarkemmin. Kunnanjohtajan tehtäviä ja asemaa pitäisi myös tarkastella eri toimielinmallien kannalta.
- 43 § Säännös johtajasopimuksesta selkeyttää nykytilannetta. On myös perusteltua, että koska valtuusto valitsee kunnanjohtajan, johtajasopimuksen hyväksyminen kuuluu niin ikään valtuuston tehtäviin. Samalla johtajasopimusten julkisuus toteutuu hyvällä tavalla. Kunnanjohtajan erokorvauksista laissa tulisi olla väljät raamit.
- 45 § Pormestarin asemaa, valintaa ja tehtäviä koskeva sääntely on otettu omaksi pykäläkseen ja sitä on täsmennetty. Säännös on onnistunut, tarkoituksenmukainen ja kentän tarpeita vastaava. 6.momentin mukaan kunta voisi päättää myös pormestarin muusta nimikkeestä. Tätä emme pidä tarpeellisenä. Kunnan siirtyessä pormestarihallinnossa olisi syytä käyttää yhtenäisesti pormestari-nimikettä.
- 47 – 49 § Säännökset omistajaohjauksesta ja kuntakonsernin johtamisesta ovat tarpeelliset ja tarkoituksenmukaiset.

8 luku

Kuntien yhteistoimintaa koskevia säännöksiä on täsmennetty tarvetta vastavasti.

- 71 § Jatkossa luottamustoimeen nimittäminen edellyttää asianosaisen suostumusta. Luottamustoimipakosta luopuminen on järkevää.
- 74 § Vaalikelpoisuutta kunnanhallitukseen on tiukennettu. Vaalikelpoinen ei olisi mm. henkilö, joka on kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätöön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen. Tämän kohdan tarkoituksenmukaisuutta ehdotamme vielä harkittavaksi.

Kokouspäivämäärä
09.06.2014

- 81 ja 82 § Säännökset päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemasta sekä luottamushenkilön oikeudesta saada vapaata työstään luottamustoimen hoitamista varten ovat tarvetta vastaavat ja tarkoituksenmukaiset.
- 83 § Puolueille tilitettävän luottamushenkilömaksun läpinäkyvyyden lisääminen on myönteinen asia.
- 85 § Säännös sidonnaisuuksien ilmoittamisesta lisää avoimuutta ja kunnan toiminnan luotettavuutta. Sidonnaisuuksien ilmoittamista voitaisiin laajentaa lautakuntien puheenjohtajiin ja toimialansa johtaviin viranhaltijoihin.
- 93 § Lautakunnan oikeus käyttää otto-oikeutta alaisensa viranhaltijan päätöksiin tulisi säilyttää.
- 99 – 101 § Säännökset sähköisen kokouksen ja sähköisen päätöksentekomenettelyn mahdollistamisesta ovat tarpeellisia ja tarkoituksenmukaisia.
- 111 § Alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin on välttämätöntä.
- 119 § Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä on perusteltua säätää kuntalaissa. Sen sijaan ei ole tarkoituksenmukaista, että menettelyn käynnistämisestä olisi rinnan kahdet eri kriteerit. Nykyisen lainsäädännön mukaiset kriteerit ovat käytännössä osoittautuneet toimiviksi. Sitä että kunta ei ole määräajassa pystynyt kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää, ei tulisi käyttää arviointimenettelyn aloittamisen perusteena, jos kunta ei muutoin täytä kriisikunnan kriteereitä.
- 122 § Säännös tarkastuslautakunnan tehtävistä on tarkentunut ja täsmentynyt positiivisesti voimassa olevaan lakiin verrattuna.
- 130 § Kunnan oikeutta myöntää lainoja, takauksia ja muita vakuuksia ei tule esitetyllä tavalla rajoittaa. Kunnan intressissä on osana elinkeinopolitiikkaansa huolehtia työpaikkojen säilymisestä, ja kuntien keinovalikoimaa ei tässä tule keinotekoisesti rajoittaa.
- 131 § Kunnan kiinteistöjen luovutusta ei esitetyllä tavalla pidä vaikeuttaa.
- 17 luku
Siirtymäsäännökset ovat tarkoituksenmukaiset ja vaikutuksiltaan kohtuulliset.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Otteen oikeaksi todistaa 16.6.2014

Marko Lähde, pöytäkirjanpitäjä